

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
25 OKTOBER 1673
6917A

Antwoord op Huygens' brief van 3 oktober 1673 (6913).

Samenvatting: Chièze stuurt Huygens de allerlaatste muziekzending. Ondanks de verschillende problemen is Chièze enigszins hoopvol over de ontwikkelingen inzake zijn missie. Huygens zal zijn portret spoedig ontvangen. Chièze zal voor hem op zoek gaan naar een gitaar. Tevens deelt Chièze mee hoe de Spanjaarden reageerden op Huygens' compositie.

Bijlage: memorandum van Chièze; Spaanse liederen.

Door Huygens beantwoord op 21 november 1673 (6922).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abc | -; autograaf).

Vroegere uitgaven: Rasch 2007, nr. 6917A, pp. 1176-1179: volledig, met Nederlandse vertaling.

— Rasch 2007 (Chièze), p. 115: gedeelte (<Si vous aviez ... *todos hereges*>), met Engelse vertaling.

Namen: Pedro Calderón; Bertrand de Guesclin; Catharina Misica [= Catharina Smitz]; Francisco Salinas; Catharina Smitz; Willem III; Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca (graaf van Monterrey).

Plaatsen: Antwerpen; Barcelona; Bologna; Londen; Rome; Zaragoza.

Titels: *De musicâ* (Salinas 1577); *Si quis suadente diabolo* (Pauselijk decreet).

Glossarium: composition (compositie); guitarre (gitaar); musique (muziek); tablature (tabulatuur); *tono* (lied); *virtuoso* (musicus).

Transcriptie

À Madrit, le 25 Octobre 1673.

J'ay esté en doute, Monsieur, si je vous envoyerois les *tonos* qui me restent, veu les imprécations que vous faites contre les compilateurs d'une musique si irrégulière, et qui traite les choses sacrées *con la misma desvergüença* que les profanes. Mais, comme ce sont les derniers, et que j'ay envoyé *en hora mala los virtuosos vergonçantes*, recevez-le, je vous prie, comme les derniers, attendant un juego, c'est à dire, 25 tomes de comédies de Calderon, y de mano in mano tout ce que je trouveray de livres curieux, à la réserve *del deschidado Salinas*, qu'on m'escrit de Sarragoce ne se trouver point ny là, ny à Barcelone, contre l'espérance qu'on m'avoit donnée.

Vous auriez bien plus de dévotion que ne voulut vous en donner le soldat de la garnison d'Anvers par le beau jeu d'espées qu'il se préparoit de faire de l'*auto del Santissimo*. Si vous aviez veu icy *los autos, los gigautones, los baylarines, los ganqueos y otra maquina de bateles en | b | el Dia del Corpus*, toute une procession arrestée au soleil pour laisser achever ses tours de passe-passe à un harlequin, qui dance sur une crache d'eau et qui fait mille tours dans un cercle. Enfin, ce sont icy des Crestiens triez sur le volet, y *nos otros de alla y aun* sujet du Pape, *todos hereges*.

Vous aurez mi retrate de cap à pied sans oublier les *hiatus de las muelas*, que le subtil air de Madrid m'enlève chasque jour. La golilla, le petit chapeau et la grande espée seront les infalibles ornemens de l'*Embaxador y del embaxada, del oste e l'osteria*.

Ce n'est point un amusement d'icy que la liquidation à faire par delà, mais un préliminaire absolument nécessaire au payement ou, du moins, à la fixation de la dette, et j'admire comme quoy depuis un an et demy Son Altesse ne se rend pas à l'importunité des mes lettres, pouvant obliger le Comte de Monterey à faire | c | travailler à ladite liquidation par un seul *quos ego*. Dans la posture où Son Altesse se trouve présentement, j'y resve comme vous, y ayant maintz *reparos* à faire de voir nostre Prince parmy *los hidalgos*. Il faut laisser agir son génie, et le destin.

Cependant, j'espère que nous obligerons *el hidalgo mayor* de par delà à luy donner d'altesse, en vertu du mémorial cy-joint.

Vous aurez une guitarre, Monsieur, et des meilleures, si ce n'est de Madrit, où l'on ne fait rien de bon, ce sera de Rome, de Boloigne ou autres fameux endroitz. Le jugement qu'on a fait de vostre composition a esté

que quelques *maestros* des plus habiles n'ont pas daigné d'en deschiffrer la tablature, que je failis de leur jeter au nez, s'ils n'eussent esté *licenciados*, me souvenant de la *Decretale* '*Si quis suadente Diabolo*'.

Doña Catalina Misica antiquum obtinet. Je l'ay connue à Londres et à La Haye, et tousjours *furba*. Bertrand du Guesclin ne se seroit méfié en icelle.

Vertaling

Madrid, 25 oktober 1673.

Ik heb getwijfeld, mijnheer, of ik u de ¹Liederen¹ die ik nog had zou zenden, gezien de verwensingen die u richt tegen de makers van zulke grillige muziek, die de gewijde zaken ²met dezelfde brutaliteit behandelt² als de profane. Maar, aangezien deze de laatste zijn, en ik ³op een kwaad uur de schandelijke virtuozen³ heb gezonden, ontvangt u ze, alstublieft, als de laatste, in afwachting van ⁴een stel,⁴ namelijk 25 delen met *blijspelen van [Pedro] Calderón*, ⁵en van hand tot hand⁵ al hetgeen ik vind aan merkwaardige boeken, met uitzondering ⁶van de lichtzinnige⁶ ¹Salinas, waarover men mij uit Zaragoza schrijft dat die aldaar niet te vinden is, noch in Barcelona, in tegenstelling tot de hoop die men mij had gegeven.

U zou nog meer devotie hebben dan de soldaat van het garnizoen van Antwerpen u wilde geven door middel van het mooie spel met degens dat hij voor u zou uitvoeren voor ⁷het feest van het Allerheiligste⁷ [Sacrament], als u hier ⁸de spelen, de festivals, de balletdansers, de neussprekers en de overige massa karren op Sacramentsdag⁸ had gezien: een hele optocht, die in de zon tot stilstand komt om een hansworst, die danst op een waterstraal en duizend keer in een kringetje ronddraait, zijn rondgang te laten besluiten. Kortom, het zijn allemaal voorbeeldige Christenen hier, ⁹en wij buitenlanders en zelfs⁹ onderdanen van de paus zijn ¹⁰allemaal ketters.¹⁰

U zult ¹¹mijn portret¹¹ van top tot teen ontvangen zonder ¹²de gaten¹² te vergeten ¹³van de kiezen,¹³ die de verfijnde lucht van Madrid mij elke dag weer ontnemt. De kraag, de kleine hoed en de grote degen zijn de onvermijdelijke attributen van ¹⁴de ambassadeur en de ambassade, van de waard en de herberg.¹⁴

Het is in het geheel geen spelletje van hier om *de afrekening* te laten plaatsvinden bij u, maar een absoluut noodzakelijke voorwaarde voor de betaling of tenminste voor de vaststelling van de schuld, en ik verwonder mij erover hoe sedert anderhalf jaar Zijne ²Hoogheid geen gehoor heeft kunnen geven aan het aanhoudend vragen in mijn brieven, terwijl hij in staat is de ³graaf van Monterrey te dwingen aan die afrekening te laten werken door een enkel ¹⁵Ik zal ze.¹⁵ Gezien de positie waarin Zijne Hoogheid zich momenteel bevindt, denk ik daar wel eens aan, net als u, waarbij ik vele ¹⁶toeren¹⁶ moet uithalen om onze prins te midden van ¹⁷de edelen¹⁷ te zien. Men moet zijn vernuft laten werken, en het lot.

Ik hoop intussen dat we ¹⁸de eerste ⁴edele¹⁸ aldaar zullen verplichten *hem als hoogheid te behandelen* op grond van het bijgevoegde ⁵memorandum.

U krijgt *een gitaar*, mijnheer, een van de beste, zo niet uit Madrid, waar niets goeds wordt gemaakt, dan wel uit Rome, Bologna of een ander beroemd oord. Het oordeel over *uw compositie* was dat enkele van de kundigste ¹⁹meesters¹⁹ zich niet hebben verwaardigd de tabulatuur te ontcijferen, welke ik hen bijna naar het hoofd zou hebben gegooid, ware het niet dat zij ²⁰geleerden²⁰ zijn en ik mij ¹⁸de pauselijke bul¹⁸ ⁶*Si quis suadente diabolo* herinnerde.

⁷¹⁹Mevrouw Catharina Misica¹⁹ ²¹verkrijgt haar erfdeel.²¹ Ik ken haar uit Londen en Den Haag en heb haar altijd ²²een bedriegster²² gevonden. Bertrand de ⁸Guesclin zou haar niet hebben vertrouwd.

1. Francisco Salinas, *De musicâ libri VII* (Salamanca 1577).

2. Willem III.

3. Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca (graaf van Monterrey).

4. Juan Domingo de Zúñiga y Fonseca, als gouverneur van de Zuidelijke, Spaanse Nederlanden?

5. Chièze aan Anna Maria van Oostenrijk, 24 oktober 1673 (CH 34).

6. Het decreet *Si quis suadente diabolo* stelt dat elk geweld tegen geestelijken een zonde is waarvoor alleen de Paus vergiffenis kon geven. De frase wordt ook geciteerd in Hoofdstuk 19 van Miguel de Cervantes' *Don Quichotte*.

7. Catharina Smitz.

8. Frans krijgsheer uit de veertiende eeuw.